



ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА за 2018. годину



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ
ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

БЕОГРАД, ДЕЦЕМБАР 2017. ГОДИНЕ

САДРЖАЈ

УВОД

1. УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА, КАДРОВСКА СТРУКТУРА И ПЛАН КАДРОВА

1.1. ДЕЛАТНОСТ

1.2. СТРУЧНИ ПОСЛОВИ

2. ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ ЗАВОДА

2.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

2.1.1. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА

2.1.2. ПРЕЛИМИНАРНА ИСТРАЖИВАЊА

2.1.3. СТРУЧНИ НАДЗОР

2.1.4. ИЗРАДА РЕШЕЊА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊА

2.1.5. УТВРЂИВАЊЕ ПРЕДОНЕ РАЗНОВРСНОСТИ

2.1.6. ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

2.2. УСПОСТАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, ЗАШТИТА БИОДИВЕРЗИТЕТА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

2.2.1. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

2.2.2. ИЗРАДА ЦРВЕНИХ ЛИСТА И КЊИГА

2.3. ЗАШТИТА ГЕОДИВЕРЗИТЕТА И ГЕОНАСЛЕЂА

2.4. УЧЕШЋЕ У ИЗРАДИ И РЕАЛИЗАЦИЈИ СТРАТЕШКИХ ДОКУМЕНАТА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

2.5. САРАДЊА СА СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У ЗЕМЉИ

2.6. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

2.6.1. НОМИНАЦИЈА МЕЂУНАРОДНО ЗНАЧАЈНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

2.6.2. РЕГИОНАЛНО ПОВЕЗИВАЊЕ СА СТРУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

2.7. ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ

2.7.1. ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

2.7.2. ПРОМОТИВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

2.8. ОБРАЗОВНО- ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

- 2.8.1. ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ
- 2.8.2. ИЗДАВАШТВО
- 2.8.3. ПОСЛОВИ ПРЕВОЂЕЊА И ИНОКОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ
- 2.8.4. ИЗЛОЖБЕНА ПОСТАВКА

3. ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ

- 3.1. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ
- 3.2. ПРАВНИ, ОПШТИ И КАДРОВСКИ ПОСЛОВИ
- 3.3. ФИНАНСИЈСКИ ПОСЛОВИ

УВОД

Завод за заштиту природе Србије је стручна установа у Републици Србији која обавља послове у области заштите природе и природних добара.

Од свог оснивања 1948. године, Завод за заштиту природе Србије је претрпео више организационо статусних промена. Задња промена и статус су дефинисани Одлуком Владе Републике Србије (05 бр. 02-1952 од 18.03.2010. године; „Службени гласник РС“, бр. 18/2010 и 97/2017) када је поново основана организација за обављање послова заштите природе и природних добара на територији Републике Србије, која послује под називом Завод за заштиту природе Србије. На овај датум је основан и Покрајински завод за заштиту природе, који врши послове заштите природе на територији АП Војводина.

Завод послује као установа у складу са Законом о јавним службама. Делатност Завода је регулисана Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/2010, 91/2010-исправка и 14/2016), подзаконским актима донетим на основу закона, међународним обавезама Републике Србије које су преузете ратификованим конвенцијама, постојећим стратешким документима и општим актима Завода.

Чланом 104. Закона о заштити природе утврђено је да се стручни послови Завода обављају на основу средњорочног и годишњих програма заштите природних добара, из чега следи да је програм рада Завода уједно и програм заштите природних добара. Програм заштите природних добара за 2018. годину проистиче из Средњорочног програма заштите природних добара Завода за заштиту природе Србије за период 2011 - 2020. године, на који је Влада Републике Србије дала сагласност Решењем (05 бр. 353-8214/2011 од 3.11.2011. године; „Службени гласник РС“, бр. 85/2011), као и обавеза Републике Србије везане за природу, које проистичу из активности везаних за придруживање Европској Унији.

Програм рада Завода заснива се на **ОПШТИМ ЦИЉЕВИМА** у области заштите природе, који су дефинисани актима о оснивању Завода, Законом о заштити природе и Средњорочним програмом, а обухвата:

1. Повећање површине под заштитом на територији Републике Србије;
2. Унапређење управљања заштићеним подручјима (интензивирање стручног надзора и сарадња са надлежним институцијама, управљачима и заинтересованим странама);
3. Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије и идентификацију подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000;
4. Процену угрожености дивљих врста и њихових станишта (израда црвених листа и црвених књига);
5. Унапређење стања популација строго заштићених и заштићених дивљих врста;
6. Израду услова и мишљења са циљем очувања и унапређења заштићених природних добара, еколошке мреже и природних вредности, посебно биљног и животињског света, објеката геонаслеђа и предела и одрживог коришћења природних ресурса;

7. Развој и вођење (GIS) базе података о заштићеним подручјима, стаништима, заштићеним врстама и подручјима еколошке мреже у оквиру информационог система, фотодокументације и др.;
8. Учешће у активностима израде нових и ревизије постојећих аката из области заштите природе;
9. Едукацију и промоцију области заштите природе;
10. Јачање сарадње са националним и међународним институцијама и организацијама.

1. УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА, КАДРОВСКА СТРУКТУРА И ПЛАН КАДРОВА

1.1. Делатност

Делатност Завода дефинисана је чланом 102. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010- исправка и 14/2016), тачком 4. Одлуке о оснивању Завода („Службени гласник РС“, бр. 18/2010) и чланом 8. Статута Завода („Службени гласник РС“, бр. 73/2010).

Послови из делокруга рада Завода обављају се у седишту Завода које се налази у Новом Београду, у улици Др Ивана Рибара бр. 91, као и ван седишта Завода – у Канцеларији у Нишу, ул. Вожда Карађорђа бр. 14.

Организациону структуру Завода чине Кабинет директора (који сачињавају директор Завода, извршни директор и секретар директора), Канцеларија у Нишу и Приштини, као и одељења, одсеци и група, и то:

- Одељење за природна добра, предеоне вредности и просторно-планску документацију;
- Одељење за биодиверзитет, еколошке мреже и одрживи развој у оквиру којег је оформљен Одсек за биодиверзитет;
- Одељење за геодиверзитет;
- Одељење за правне, кадровске и опште послове;
- Одељење за финансијско-материјалне послове;
- Одсек за информациони систем и картографију и
- Група за образовно-издавачку делатност и комуникације.

У 2018. годину Завод улази са 61 запосленим лицем, од којих су 52 распоређена у седишту Завода у Београду, а 9 у Канцеларији у Нишу. Од укупног броја запослених, 59 лица запослено је по основу уговора о раду на неодређено време, док су 2 лица запослена по основу уговора о раду на одређено време због потребе посла.

Од 59 запослених на неодређено време, 39 су са високом стручном спремом, 8 са вишом стручном спремом и 12 са средњом стручном спремом.

Актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места од максимално одређеног броја запослених оформљена је организациона структура за стручно обављање послова и руковођења. Организацијом посла је успостављена међусобна функционална повезаност свих организационих делова и остварена је запосленост свих извршилаца на начин адекватан врсти, сложености и обиму послова. У предстојећем годишњем периоду Завод ће настојати да са расположивим капацитетом, како са запосленима из стручних области, тако и са помоћно-техничким особљем и другим, надаље ефикасно извршава послове из делокруга свога рада, да заврши започете послове и да тежи новим студијама и пројектима.

1.2. Стручни послови

Стручни послови Завода у наредном периоду биће усмерени на повећању процента заштићене територије али и на развој еколошке мреже, као новијем концепту у заштити природе поред националне заштите.

Стручни послови Завода обухватају прикупљање и обраду података о природи и природним вредностима; праћење стања и оцену очуваности природе и степен угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошких коридора, еколошке мреже и предела; израду студија заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима; израду предлога аката о престанку заштите подручја и израду нацрта аката о заштити као помоћ локалној самоуправи; израду предлога – студије, односно стручне основе за претходну заштиту подручја; давање решења о условима заштите природе за радове у и изван заштићених подручја; издавање решења о условима заштите природе и мишљења на планове управљања заштићеним подручјима; вршење стручног надзора на заштићеним подручјима са предлогом мера; пружање стручне помоћи управљачима заштићених подручја, органима локалне самоуправе, удружењима грађана; групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара; утврђивање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.), програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу; обављање стручних послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи; припремања и спровођења пројеката и програма на заштићеном подручју; предлагање обима и садржаја студија изводљивости и процене утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу; вођење евиденције о начину и обиму коришћења, као и факторима угрожавања заштићених и строго заштићених дивљих врста ради утврђивања и праћења стања њихових популација; учествовање у поступку јавног увида ради проглашавања заштићених подручја; организовање и спровођење васпитно-образовних и промотивних активности у заштити природе; учешће у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе; вођење регистра заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе; инвентаризацију појединачних елемената геолошке, биолошке и предеоне

разноврсности са статистичким анализама и извештајима о њиховом стању; вођење базе података у области заштите природе као дела јединственог информационог система Агенције за заштиту животне средине; обавештавање јавности о природним вредностима, заштити природе, њеној очуваности и примени мера заштите, факторима и последицама угрожавања и обављање других послова утврђених законом.



2. ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ ЗАВОДА

- 2.1. Заштита природних добара*
- 2.2. Успостављање еколошке мреже, заштита биодиверзитета и одрживи развој*
- 2.3. Заштита геодиверзитета и геонаслеђа*
- 2.4. Учесће у изради и реализацији стратешких докумената из области заштите природе*
- 2.5. Сарадња са стручним и научним институцијама у земљи*
- 2.6. Међународна сарадња*
- 2.7. Информисање јавности*
- 2.8. Образовно-издавачка делатност*

2.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

2.1.1. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА

Заштита подручја спроводи се кроз мултидисциплинарна теренска истраживања и вредновање природних појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и предеоних целина, као и кроз обраду потребног научног, стручног, планског и документационог материјала ради израде студија заштите као стручних основа за покретање поступка за доношење аката о заштити. Такође и кроз ревизије заштићених подручја, стручни надзор, одређивање и усмеравање мера активне заштите итд.

Рад на заштити подручја је мултидисциплинарног карактера који ангажује све капацитете Завода и представља континуиран процес праћења стања природе.

Поред редовних послова у вези заштићених подручја, планиран је интензивнији рад, посебно на унапређењу концепта заштите и сарадњи са управљачима заштићених подручја.

У оквиру активности за 2018. годину, планирано је:

1) Ревизија заштите за подручја:

- 1) Предео изузетних одлика Овчарско – Кабларска клисура, град Чачак и општина Лучани (заштићено 2000.) – завршетак Студије 2018;
- 2) Предео нарочите природне лепоте „Рајац“, општина Љиг (заштићено 1963.) – завршетак Студије 2018;
- 3) Специјални резерват природе „Увац“, општине Нова Варош и Сјеница (заштићено 2006.) – завршетак Студије 2018;
- 4) Просторни меморијални природни споменик „Таковски грм“, општина Горњи Милановац (заштићено 1972.) – завршетак Студије 2018;
- 5) Просторни меморијални природни споменик „Врапче брдо“, општина Лајковац (заштићено 1983.) – завршетак Студије 2019;

- 6) ПП „Стара планина“, градови Зајечар и Пирот, општине Књажевац и Димитровград (заштићено 2009.) – завршетак Студије 2020;
- 7) ПП „Голија“, градови Краљево и Нови Пазар, општине Ивањица, Рашка и Сјеница (заштићено 2001.) - завршетак Студије 2019.

2) Наставити истраживања за следећа подручја:

- 1) Планина Цер, градови Шабац и Лозница - завршетак Студије 2018;
- 2) Пиратерија Завојшнице, град Ваљево, општине Осечина и Љубовија - завршетак Студије 2019;
- 3) Кучевска потајница, општина Кучево, Хомоље – завршетак Студије 2019;
- 4) Заштита станишта на подручју планине Мучањ, општина Ивањица, завршетак Студије крај 2019;
- 5) Хиландар (На основу споразума о сарадњи са Манастиром Хиландар, Света Гора, у циљу заштите и очувања природних добара и природе Хиландара и његове околине).

3) Започети истраживања за следећа подручја:

- 1) Горњачка клисура, област Хомоље, источна Србија – завршетак Студије 2019;
- 2) Кањонска долина Великог Рзава, општина Ариље - завршетак Студије 2021;
- 3) Спомен парк у Чачку – завршетак Студије 2018;
- 4) Смолућка пећина, град Нови Пазар - завршетак Студије 2018;
- 5) Профил стратотипа Горњег Панона, Србијан – долина потока Карагача, град Београд – завршетак Студије 2018;
- 6) СП „Стабло храста сладуна у Товрљану“, општина Прокупље - завршетак Студије почетак 2019;
- 7) СП „Стабло храста лужњака у насељу Паљане“, општина Туприја - завршетак Студије почетак 2019;
- 8) СП „Стабло цера у Горчинцу“, општина Бабушница - завршетак Студије почетак 2019;
- 9) СП „Стабло лужњака у Горчинцу“, општина Бабушница - завршетак Студије почетак 2019;
- 10) СП „Стабло јасена у Горчинцу“, општина Бабушница - завршетак Студије почетак 2019.

На основу планираних активности у тачкама 1), 2) и 3), до краја 2018. године као крајњи резултат очекује се завршетак 8 Студија заштите и то за следећа подручја:

- 1) Планина Цер;
- 2) Предео изузетних одлика Овчарско – Кабларска клисура;
- 3) Специјални резерват природе Увац;
- 4) Предео нарочите природне лепоте „Рајац“;
- 5) Спомен парк у Чачку;
- 6) Просторни меморијални природни споменик „Таковски грм“;
- 7) Смолућка пећина;
- 8) Профил стратотипа Горњег Панона, Србијан – долина потока Карагача.

2.1.2. ПРЕЛИМИНАРНА ИСТРАЖИВАЊА

У оквиру рада на евидентирању вредности, врше се прелиминарна истраживања, која имају за циљ утврђивање основних природних вредности подручја и процену изводљивости заштите, узимајући у обзир социоекономске прилике. На основу добијених резултата, процењује се испуњеност услова за заштиту, врста заштите и категорија покретања поступка за заштиту.

У 2018. години планирана су прелиминарна теренска истраживања за следећа подручја:

- 1) Подрињске планине, односно планина Борања, општине Мали Зворник и Крупањ;
- 2) Планина Златар, општина Нова Варош;
- 3) Планина Озрен-Девица, општина Сокобања;
- 4) Планина Букуља, општина Аранђеловац;
- 5) Мали и Велики Јастребац, градови Ниш и Крушевац;
- 6) Јама Ледница (Јаворје, Побиженик), општина Прибој
- 7) Кањон Вучјанске реке, град Лесковац;
- 8) Форланд леве обале Дунава, општина Палилула, град Београд;
- 9) Парк у засеоку Црквине, Младеновац – у њему се налази Споменик културе од изузетног значаја „Споменик на месту смрти деспота Стефана Лазаревића, Марковац“;
- 10) Подручје Трешње, зона вештачког језера и непосредне околине, општина Вождовац;
- 11) Језеро Ћелије, град Крушевац;
- 12) Кањон реке Црнице, општина Параћин;
- 13) Мркоњски вис, општина Медвеђа (на иницијативу општине Медвеђа);
- 14) Заштита станишта врсте *Hurcom pseudograndiflorum*, град Ниш.
- 15) Профил горњопермских кречњака – гнездастог спруда „patch reef“, Цер, Шабац;
- 16) Геолошки профил у Грделичкој клисури, општина Грделица;
- 17) Геолошки профили у околини Београда:
 - Геолошки профил у Кијеву - усечен је градњом кружног пута који спаја Ибарску магистралу са ауто-путем Београд-Ниш. Фосилни слој на профилу лежи између спрудних кречњака и садржи врсте на основу којих је могуће извршити прецизно временско датирање;
 - Лежиште керсантита на локацији „Тешића мајдан“ у Рипњу, од којег су изграђени зграда Народне скупштине у Београду и степениште на Калемегдану;
 - Локалитет „Барајево-Стари каменолом“, старости средњи миоцен – сармат (виолински и бесарабијски кат), од националног значаја;
 - Локалитет „Железничка станица Велики Борак – Божидаревац“;
 - Локалитет „Стражевица – изнад манастира Раковица“, најстарије стене на подручју Београда;
 - Локалитет „Мислођин – Брдо Бачевица“, завршна фаза седиментације у некадашњем великом европском мору – Паратетису, од међународног значаја.

За подручје за које се утврди да испуњава критеријуме заштите, накнадно ће се предвидети динамика даљих истраживања и израда предлога за заштиту или заштиту кроз еколошку мрежу. Уколико се утврди да подручје не поседује природне вредности од значаја за заштиту ни по једном основу, констатоваће се да се неће радити даља истраживања и предметно подручје више неће бити део средњорочног, нити годишњег програма. Сви прикупљени подаци биће део Информационог система Завода.

2.1.3. СТРУЧНИ НАДЗОР

Стручни надзор и помоћ управљачима биће усмерени ка редовном праћењу стања природе у заштићеним подручјима, праћењу стања у ситуацијама када се предузимају различите активности, посебно оне за које се оцени да би могле угрозити, оштетити или уништити природно добро или његове делове.

Очекује се да ће се кроз стручни надзор и помоћ на очувању природних ресурса и њиховом одрживом коришћењу, побољшати сарадња са управљачима заштићених подручја, локалним заједницама, органима локалне самоуправе, корисницима простора и ресурса, са невладиним организацијама и заинтересованим појединцима.

Завод ће у обављању стручног надзора, као и при пружању стручне помоћи за потребе инспекцијског надзора, сарађивати са министарством надлежним за послове заштите животне средине – Министарством заштите животне средине, Секретаријатом за заштиту животне средине Града Београда, Секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине АП Војводине, републичком и покрајинском инспекцијом за заштиту животне средине и другим релевантним институцијама.

Основну делатност Завода није могуће реализовати на други начин, осим кроз теренске активности и истраживања. Теренске активности и истраживања подразумевају валоризацију природних вредности за потребе израде и ревизије студија заштите, стручни надзор, рад на утврђивању елемената еколошке мреже, реализацију интервентних непланских активности, сарадњу и помоћ управљачима, локалној заједници и другим заинтересованим организацијама. У том смислу, а у складу са искуством у реализацији ранијих годишњих Програма заштите природних добара, планирано је укупно 1800 теренских дана.

У току 2018. године планирано је да се стручни надзор у заштићеним природним добрима, посебно у националним парковима, изврши у два теренска изласка, као и да се врши континуирано сваке наредне године. Поред националних паркова стручни надзор ће се најпре извршити и у другим добрима од националног значаја, као и у осталим природним добрима (парковима природе, пределима изузетних одлика, заштићеним стаништима, споменицима природе итд).



2.1.4. ИЗРАДА РЕШЕЊА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊА

Израда решења о условима заштите природе и мишљења представља један од захтевних и обимних редовних послова Завода који ангажује сва одељења Завода у пуном капацитету. Утврђивање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.) и програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу, обухвата, поред кабинетског рада, често и теренски обилазак ради утврђивања неопходних чињеница за обраду предмета. На основу просечног броја поднетих захтева у претходним годинама, очекује се да ће током 2018. године број захтева бити на нивоу из 2017. године, односно око 3000 захтева.

Обзиром да се по посебној процедури, у оквиру издавања решења о условима заштите природе, обрађују решења по захтевима пристиглим на основу електронског спровођења обједињене процедуре, у 2018. години очекује се:

- Наставак учешћа Завода на редовним састанцима који се одржавају у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, са циљем ефикасног спровођења електронске обједињене процедуре;
- Даље унапређење софтвера за електронско спровођење обједињене процедуре;
- Повећање броја захтева, у односу на претходну 2017. годину, за услове заштите природе за потребе издавања локацијских услова по обједињеној процедури.

Такође, очекује се повећан број захтева за сагласности/мишљења у вези озакоњења нелегално изграђених објеката, имајући у виду да је планирано у наредне 2-3 године да нелегално изграђени објекти буду легализовани.

2.1.5. УТВРЂИВАЊЕ ПРЕДОНЕ РАЗНОВРСНОСТИ

Активности у области предоне политике дефинисане су стратешким приоритетима Просторног плана Републике Србије (2010-2014-2020):

- „Карактеризација предела Србије”- подразумева идентификацију предела различитог карактера на националном и регионалном нивоу, којом се формира основа за: валоризацију и заштиту природних и културних предела, планирање и управљање њиховим квалитетом; стратешку процену и процену утицаја на животну средину; формирање ГИС- а о природним и културним вредностима предела;
- Пројекти интеграције у међународне мреже - културне стазе и еколошке мреже Србије (UNESCO - Светска баштина, Euro-Mab, NATURA 2000);
- Пројекти прекограничне, транснационалне и међурегионалне сарадње (програми IPA, CENTRAL, SEES, Карпатска конвенција, INTERREG, ESPON).

На дугорочном плану, утврђени су пројекти у области предоне политике у којима ће учествовати Завод за заштиту природе, а то су Израда националне политике предела Републике Србије и базе просторних података и Успостављање методологије за идентификацију карактера и оцену вредности предела.

Идентификација предела кроз дефинисање предоних типова представља законом дефинисан основ за заштиту, управљање и планирање предела. Вредновање и заштита предоних вредности спроводи се кроз обједињавања свих природних, културних и створених вредности у оквиру заштићених подручја. С тим у вези, Завод у 2018. години планира следеће:

- Анализу евидентираних и заштићених подручја која уживају интегралну заштиту - спој културне и природне баштине (извор: Централни регистар заштићених природних добара);
- Учешће у изради студија заштите са аспекта предоне разноврсности;
- Утврђивање мера заштите природе и предела и праћење стања предоне разноврсности;
- Учешће у редовним стручним надзорима у оквиру заштићених подручја (НП, ПП, резервати и др.);
- Остваривање сарадње са државним, научним и стручним институцијама у области предоне политике и развој концепта и методологије за потребе вредновања предела;
- Учешће у свим активностима на имплементацији предоне политике у законску регулативу Републике Србије;
- Учешће у активностима и пројектима који се тичу међународних мрежа заштите;

- Учешће у свим активностима у области просторног и стратешког планирања;
- Учешће у изради пилот пројеката за категоризацију предела Србије и
- Реализацију пројектне теме „Бањска подручја у Републици Србији – пејзажни и геолошки аспект“.

2.1.6. ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Регистар заштићених природних добара се води у складу са Правилником о садржају и начину вођења Регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС”, бр. 81/2010). Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/2009, 88/2010, 91/2010- исправка и 14/2016) предвиђено је да Завод за заштиту природе Србије води Централни регистар заштићених природних добара који садржи податке за целу територију Републике Србије. Покрајински завод за заштиту природе Заводу редовно доставља промене података у Покрајинском регистру.

Регистар чине главна књига и збирка исправа које имају статус јавне књиге. Законом је дефинисана обавеза Завода која подразумева и ревизију Централног регистра и ажурирање података, као саставни део вишегодишњег плана.

Послови везани за Централни регистар подразумевају:

- Редовно уношење и ажурирање података, које се врши на основу донетих аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити и аката о стављању ван снаге аката о заштити (брисању из евиденције заштићених природних добара);
- Вођење евиденције о природним добрима под претходном заштитом. Акта о претходној заштити природних добара чувају се са актима о заштити;
- Периодичну проверу података;
- Комплетирање збирке исправа за свако заштићено природно добро;
- Допуњавање збирке исправа извештајима, стручним надзорима, актима, условима и мишљењима, подацима (архивским, картографским, катастарским) и другим релевантним документима;
- Редован процес микрофилмовања података;
- Анализу и ревизију података Централног регистра природних добара;
- По захтеву, достављање података заинтересованим странама.

Поред редовних послова везаних за Централни регистар, допуњавање се база података иницијатива за заштиту природних добара које су институције или појединци упућивали Заводу.

Централни регистар заштићених природних добара води се у папирном облику. Поред тога, подаци о заштићеним природним добрима се уносе и у Информациони систем Завода - апликација Централни регистар.

Као и претходних година, на годишњем нивоу, подаци из Централног регистра заштићених природних добара, достављаће се:

Агенцији за заштиту животне средине за:

- *Извештај о стању животне средине* за претходну 2017. годину. Подаци се односе на промену површина заштићених подручја по категоријама природних подручја, строго заштићене и заштићене дивље врсте и контролу сакупљања заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива у комерцијалне сврхе;
- *CDDA база* – база о заштићеним природним добрима на нивоу европских земаља коју води Европска агенција за заштиту животне средине. Завод прослеђује податке о заштићеним природним добрима у Републици Србији у виду табеларних и просторних података.

Републичком заводу за статистику за:

- *Статистички годишњак Републике Србије*. Подаци су везани за статистику заштићених природних добара по националној легислативи и за заштићена подручја која су вреднована као међународно значајна на основу међународних докумената које је ратификовала Република Србија. Подаци се објављују у поглављу „*Животна средина*“ док се Извори и методологија прикупљања података објављују у поглављу „*Заштићена природна баштина*“;
- *Републичку DevInfo базу*. База података садржи податке само за ниво Републике Србије и идеја је да се прате глобални Миленијумски циљеви развоја и национални Миленијумски циљеви развоја. Индикатор за који Завод доставља податке носи назив „*Процент површине заштићених природних добара у односу на укупну површину Републике Србије*“.



Завод за заштиту природе Србије је у области званичне статистике препознат кроз Петогодишњи програм званичне статистике (2016-2020) као „остали произвођач званичне статистике“, и током 2018. године очекује се активно учешће представника Завода у овој области.

2.2. УСПОСТАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, ЗАШТИТА БИОДИВЕРЗИТЕТА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Основ за реализацију активности Завода у вези са успостављањем еколошке мреже на територији Републике Србије су Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка и 14/2016) и Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010).

Програмом за 2018. годину ставља се акценат на послове у вези са успостављањем еколошке мреже, која укључује међународну NATURA 2000 еколошку мрежу. Све активности везане за успостављање и функционисање еколошке мреже ће се реализовати у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе и другим стручним и научним институцијама, а у складу са националним приоритетима, критеријумима утврђеним законом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и обавезом имплементације ЕУ законодавства у овој области.

Пројекти који доприносе остваривању овог циља су:

- „Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије“ и
- „Израда црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији“, чија је прва фаза реализована у 2016. години, и чији наставак се очекује у 2018. години.

У 2018. години предвиђено је да се започне и са новим пројектом:

- „Успостављање еколошки значајних подручја Европске Уније NATURA 2000 на територији Републике Србије“

за који су пренета средства из Буџета РС ради идентификације и припреме предлога листе потенцијалних Натура 2000 подручја у Републици Србији, у складу са процесом преговора са ЕУ у области заштите природе, до дана придруживања ЕУ.

За пројекте „Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије“ и „Израда црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији“, који су финансирани у 2015. години из буџета Републике Србије, потписани су уговори између тадашњег Министарства пољопривреде и заштите животне средине и Завода за заштиту природе Србије. На основу истих, Завод је склопио уговор са Биолошким факултетом Универзитета у Београду о достављању података и обављању услуга за типове станишта и остале групе (маховине, васкуларне биљке, фауна бескичмењака, фауна риба, фауна водоземаца, фауна гмизаваца, фауна сисара и гљиве) везаним за успостављање еколошке мреже у Републици Србији и уговор о набавци података и услуга везаних за израду Црвених листа одабраних група биљака, бескичмењака, кичмењака и гљива. Са Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије из Новог Сада је склопљен уговор о достављању података и обављању услуга о птицама везаним за успостављање еколошке мреже, док је са истом НВО и Природно-математичким факултетом Универзитета у Новом Саду склопљен уговор о набавци података и услуга везаних за израду Црвене књиге птица Србије.

Током 2016. године је завршена са реализацијом прва фаза пројеката, а на основу обезбеђених средстава у буџету Завода за 2018. годину у оквиру специјализованих услуга, предвиђено је да се настави са реализацијом друге фазе ових пројеката и у 2018. години.

Завод ће у складу са својим надлежностима организовати и координирати другу фазу читавог процеса, која ће се односити на прикупљање података, припрему документације, идентификацију, картирање и ажурирање ГИС базе типова станишта и распрострањености појединих станишта врста на подручју Републике Србије. Теренски рад на прикупљању података ће делимично вршити Завод, а у већој мери ће за то бити ангажоване друге стручне и научне институције и организације, самостално или као конзорцијуми. У 2017. години, у организацији ЕУ Делегације у Републици Србији, а у сарадњи ЕУ експерата са Министарством заштите животне средине и Заводом за заштиту природе Србије као главним корисницима пројекта, урађен је пројектни задатак (ToR) за пројекат „Наставак подршке за имплементацију Поглавља 27 у области заштите природе – Натура 2000“ („Continued Support to Implementation of Chapter 27 in the Area of Nature Protection (Natura 2000 II)“) који се финансира из IPA2016 фонда за период 2018-2020. године.

Израда црвених књига и црвених листа флоре, фауне и гљива се овде помиње из разлога што и оне дају поуздане информације о локалитетима на којима се угрожене

врсте налазе, податке о бројности популација, степену угрожености и факторима угрожавања, а тиме представљају и добру основу за утврђивање мера заштите и одређивање подручја у оквиру којих је потребно очувати и унапредити станишта угрожених дивљих врста, а која ће такође бити део еколошке мреже.

Планиране заводске активности на успостављању еколошке мреже Републике Србије укључују:

- Детаљнију разраду и прилагођавање унутрашње организације у односу на све аспекте рада на успостављању еколошке мреже, у складу са постојећом и најављеном лагислативом и обавезама;
- Унапређење, развој и одржавање заводског информационог система (израда централне националне базе података за Natura 2000 и националну еколошку мрежу, укључујући и податке за подручја Емералд еколошке мреже, прикупљање података и стално ажурирање ГИС базе података, израду карте станишта којом се документују за заштиту приоритетни типови станишта), припрему документације за успостављање еколошке мреже коју чине еколошки значајна подручја, еколошки коридори од међународног и националног значаја и заштитна зона;
- Организацију обуке за коришћење модула Еколошке мреже;
- Посебно ће се посветити пажња обради и анализирању података прикупљених у 2016. и 2017. години са циљем утврђивања за које врсте организама и на којим деловима територије Србије недостају подаци, како би се на циљана подручја усмерила будућа теренска истраживања;
- Теренска истраживања усмерена на циљана подручја (у зависности од „празнина“ које се укажу на карти након анализе литературних података),
- Дефинисање методологије за прикупљање, обраду и коришћење података о врстама и типовима станишта;
- Дигитализацију података и организацију њихове верификације;
- Утврђивање референтне листе присутних Natura 2000 врста и типова станишта у нашој земљи, израду предлога врста и типова станишта који би се придодали на листу Natura 2000 врста и типова станишта, и дефинисање листе врста и типова станишта за националну еколошку мрежу;
- Развој критеријума за одабир подручја будуће еколошке мреже, концепте управљања и мониторинга;
- Теренска истраживања циљаних врста и типова станишта на подручју Републике Србије;
- Хармонизацију методологије рада и резултата релевантних националних и међународних пројеката у односу на потребе успостављања еколошке мреже;
- Разраду протокола за управљање подацима између институција и прикупљање и размену потребних података;
- Рад на предлозима измена и допуна референтних листа еколошке мреже, учешће у изради одговарајућих приручника, промотивно-едукативног штампаног материјала;
- По доношењу подзаконског акта – Уредбе о оцени прихватљивости, примену процедуре и поступка којим се оцењује могућ утицај стратегије, плана, основе, програма, пројекта, радова или активности на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;

- Остало (разрада извештавања и имплементационих периода, финансирање, организација рада волонтера и друго).

Програмске теме

С обзиром на приоритете рада за наредни период, програмске теме које се тичу заштите биодиверзитета Србије предвиђене су за реализацију унутар активности успостављања Еколошке мреже Републике Србије. Истраживањима ће бити обухваћена флора и вегетација, као и фауна бескичмењака, водоземаца и гмизаваца, риба, птица и сисара, а обављаће се и прикупљање података у Информациони систем Завода из постојећих документационих основа и студија заштите појединачних подручја, часописа „Заштита природе“ и других заводских издања, као и необјављених теренских података стручних сарадника Завода.

Од вишегодишњих истраживања биће настављене следеће пројектне теме:

- 1) Мониторинг строго заштићених и заштићених врста биљака и животиња ПП „Сићевачка клисура“ и СП „Јелашничка клисура“;
- 2) Мониторинг Госпине папучице (*Cypripedium calceolus*) на Сувој планини;
- 3) Истраживања младице (*Hucho hucho*) у западној Србији;
- 4) Мониторинг приоритетних врста ихтиофауне у сливу Тимока – мониторинг Natura 2000 врста;
- 5) Мониторинг жабе (*Pelobates fuscus*) у мртвајама и барама на подручју Јужне Мораве;
- 6) Мониторинг планинског мрмољка (*Ichtyosaura alpestris*) на простору власинског басена;
- 7) Мониторинг грчке корњаче (*Testudo graeca*) на Пчињи и у прешевској долини, шарке (*Vipera berus*) на простору власинског басена, Бесне кобиле и планине Валози и шумске корњаче (*Testudo hermanni*) на подручју Јужне Мораве;
- 8) Мониторинг мале чигре (*Sternula albifrons*) у доњем току Дрине и обичне чигре (*Sterna hirundo*) на подручју Велике Мораве код Параћина и Багрдана и у доњем току Дрине;
- 9) Мониторинг сова (*Strigiformes*) у Србији;
- 10) Успостављање прстеновачке станице за маркирање птица у циљу праћења пролећне и јесење сеобе на подручју ПП „Стара планина“ на локалитету Барје (Влковија) који представља миграторни коридор за птице. Наставак пројекта мониторинга птица у ПП „Стара планина“;
- 11) Мониторинг и заштита орлова у Србији са постављањем опреме за видео праћење (надзор) гнезда сурога орла и успостављање система праћења биологије гнезђења сурога орла;
- 12) Мониторинг и заштита лешинара (*Aegypinae*) у Србији;
- 13) Мониторинг и заштита соколова (*Falco peregrinus*) и орлова у Србији, са циљем сузбијања и спречавања убијања и тровања јединки сивога сокола и орлова;
- 14) Мониторинг крупних звери (вук, рис и мрки медвед) у Србији;
- 15) Мониторинг популација дивљих папकारа у Србији;
- 16) Мониторинг дивокозе (*Rupicapra rupicapra*) уз разматрање потенцијала и могућности реинтродукције/интродукције;
- 17) Мониторинг и заштита слепих мишева у спелеолошким и другим објектима у Србији.

Поред ових, започеће се и нове пројектне теме:

- 1) Утврђивање присутности *Helichrysum arenarium* (пешчарског или степског смиља) и стања популације у Кладовској и Рамској пешчари, као и у околини Ниша;
- 2) Обнова популације заштићене биљне врсте балканске, жуте линцуре (*Gentiana lutea subsp. lutea*) на природним стаништима НП „Копаоник“ – за потребе рекултивације засада линцуре са локалитета Кадијевац на подручју НП „Копаоник“;
- 3) Утврђивање присуства врсте вреса (*Calluna vulgaris*) на Црном врху (ПИО „Камена Гора“);
- 4) Утврђивање присуства биљне врсте кукурјак (*Eranthis hyemalis*) у околини Ваљева;
- 5) Реинтродукција 7 биљних врста ишчезлих са територије Србије - прибављање репродуктивног материјала (семе, ризом, бокор) из Републике Црне Горе и Републике Македоније, и израда Студије изводљивости реинтродукције *Stachys serbica* Pančić – српски чистац, *Aconitum anthora* L. – трајноцветни једић, *Linum nodiflorum* L. са подручја Црне Горе, као и *Genista nissana* Petrović – нишка жутеница, *Phlomis pungens* Willd. – бодљикава гостанка, *Convolvulus betonicifolius* Miller – *Silene skorpilii* Velen. – са подручја Македоније;
- 6) Мониторинг сушења смрчевих шума на подручју Парка природе „Стара планина“ (локалитет Арбиње, из разлога што се појавило сушење у 33/б ГЈ „Стара планина II – Арбиње“ 2017. године на неких 0,65 ha;
- 7) Мониторинг сушења борових шума на подручју општине Босилеград, око Строгог резервата природе „Јарешник“ из разлога што је регистровано више жаришта сушења четинара;
- 8) Мониторинг сушења смрчевих шума на подручју Парка природе „Голија“ (локалитети Рудно, Бзовик, Река) из разлога што су некада квалитетне природне смрчеве шуме, (са семенским објектом смрче) током 2017. године скоро уништене, осушене услед деловања гљива и поткорњака;
- 9) Мрест младице (*Hucho hucho*) и узгој млађи у рибњачким условима ради порибљавања реке Дрине и притока - договор са управом рибњака Перућац (или евентуално неког другог рибњака на том подручју) о учешћу, односно о уступању потребног дела простора, договор са ЕПС-ом и Дринским хидроелектранама о спонзорском учешћу и договор са НП „Тара“ и рибарским удружењима са тог подручја о учешћу и подршци;
- 10) Мониторинг врсте македонски мрмољак (*Triturus macedonicus*) на простору пчињског округа;
- 11) Успостављање и спровођење активних мера заштите станишта и популација текунице – *Spermophilus citellus* L. - мониторинг регистрованих станишта на подручју Власине и Старе планине, кроз сагледавање стања популације: просторни распоред, учесталост, степен угрожености, факторе угрожавања и сл. Теренским истраживањима ће се утврдити елементи активних мера заштите врсте и са управљачима природних добара договорити њихово спровођење уз дефинисану динамику планираних активности;
- 12) Изградња и одржавање хранилишта за лешинаре и друге некрофаге врсте птица у Србији - договор са управљачима заштићених подручја око обнове и одржавање рада хранилишта на подручју ПИО „Долина Пчиње“, ПП „Стара планина“ и НП „Ђердап“.

Уз ово ће се вршити и додатна истраживања у складу са потребама израде студија заштите, израде решења о условима заштите природе, идентификовања евидентираних природних добара итд. Поред редовних активности из делокруга рада Завода, спроводиће се и из области биодиверзитета:

- Предлагање обима и садржаја студија изводљивости и процене утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу;
- Преузимање и збрињавање строго заштићених и заштићених дивљих животиња, као и врста које се налазе на прилозима Правилника о прекограничном промету и трговини заштићеним врстама;
- Евидентирање држања строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња у складу са Правилником о условима држања, начину обележавања и евидентирања дивљих животиња у заточеништву;
- Учествовање у спровођењу активних мера заштите у циљу очувања врста и станишта. То се, пре свега, односи на програме заштите и очувања лешинара и програме реинтродукције (дивокозе, лешинари);
- Утврђивање састава фауне риба у поступку издавања услова заштите природе (изградња мини хидроелектрана и других хидротехничких објеката, експлоатација шљунка и песка), за праћења стања и степена угрожености дивљих врста риба и њихових станишта у природи итд.;
- Реализација интервентних активности и спровођење мера заштите, који се не могу планирати (обиласци продавница кућних љубимаца, одгајивачница и ЗОО вртова, стручни надзори у случају илегалног сакупљања заштићених врста биљака, држања и лова дивљих животиња, активности на заштићеним подручјима у случају елементарних непогода – снеголома и ветроизвала, сече стабала) и др.

2.2.1. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

У оквиру јавних овлашћења који проистичу из Закона о заштити природе, као и Уредбе о контроли коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“, бр. 31/2005, 45/2005-исправка, 22/2007, 38/2008, 9/10 и 69/2011) и Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016) планиране су следеће активности:

- Утврђивање континенталне заштите за сакупљање дивље флоре, фауне и гљива у текућој години, као и одређивање региона у којима ће се забранити сакупљање одређених врста;
- Рад у Комисији које формира министарство надлежно за послове заштите животне средине на спровођењу Конкурса за издавање дозвола за комерцијално сакупљање из природе заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива;
- Помоћ лицима и организацијама заинтересованим за плантажно-фармерски узгој заштићених врста;
- Сарадња са откупљивачима, као и сакупљачима у циљу усавршавања правилног сакупљања (пре свега биљних врста), као и прикупљање што

објективнијих информација о сакупљеним количинама и подручјима на којима се врши сакупљање;

- Формирање нових засада по пројекту жуте балканске линцуре (*Gentiana lutea* L.) на подручју НП Копаоник, на локалитетима Гарине и Козје стене у циљу очувања популација ове лековите и строго заштићене врсте;
- Наставак теренских истраживања за потребе евидентирања и картирања природних станишта, као и процене стања популације жуте (балканске) линцуре (*Gentiana lutea* L.) на подручју Републике Србије. Планирано је да се истраживања изведу на подручју Мокре Горе, Столова, Пештера и Старе планине;
- Сарадња и стручна подршка заинтересованим странама за гајење заштићених и строго заштићених дивљих биљних и животињских врста;
 - Ажурирање базе података о регистрованим откупним станицама за сакупљање заштићених дивљих врста, као и података о плантажама и фармама у оквиру Информационог система Завода.



2.2.2. ИЗРАДА ЦРВЕНИХ ЛИСТА И КЊИГА

Као што је већ поменуто у делу који се односи на успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије, у 2015. години су из буџета Републике Србије обезбеђена средства и за реализацију пројекта „Израда црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији“. Тада је потписан уговор између Министарства пољопривреде и заштите животне средине и Завода за заштиту природе Србије, на основу којих је Завод је склопио уговор са Биолошким факултетом Универзитета у Београду о набавци података и услуга везаних за израду Црвених листа одабраних група биљака, бескичмењака, кичмењака и гљива. Са Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије из Новог Сада и Природно-математичким факултетом Универзитета у Новом Саду је склопљен уговор о набавци података и услуга везаних за израду „Црвене књиге фауне Србије III – Птице“, чија је промоција предвиђена у 2018. години. Упоредо са тим, предвиђено је да током 2018. године буде и промоција „Црвене књиге правокрылаца (Orthoptera) Србије“ чији су издавачи Завод за заштиту природе Србије и Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду.

На основу обезбеђених средстава у буџету Завода за 2018. годину у оквиру специјализованих услуга, предвиђено је да се настави са реализацијом друге фазе овог пројекта и у 2018. години, која би представљала наставак прикупљања података везаних за израду Црвених листа одабраних група биљака, бескичмењака, кичмењака и гљива.

Посебан акценат биће стављен на сагледавања недостајућих података, и осмишљавања активности које ће допринети да се подаци комплетирају. У том смислу, Завод ће, ради прибављања потребних података, на законом прописан одговарајући начин ангажовати стручне и научне институције. Завод ће такође учествовати у реализацији поменутог пројекта, вршити њихову координацију и контролу рада и извештавања. Црвена листа одабраних група флоре, фауне и гљиве представља основ за Црвене књиге појединачних група организама, чија израда је предвиђена током наредних година.

2.3. ЗАШТИТА ГЕОДИВЕРЗИТЕТА И ГЕОНАСЛЕЂА

Као наставак досадашњег рада у оквиру репрезентативних геопројеката биће интензивирана сарадња са:

- Археолошким институтом „Виминацијум“ на унапређењу „Мамут парка“ који се налази у оквиру археолошког налазишта Виминацијум;
- Природњачким музејом у Београду ради идентификације и заштите угрожених геолошких објеката, а и допуне листе *ex situ* објеката геонаслеђа;
- Управљачем - Акционарско друштво за природна лечилишта, туризам, угоститељство и производњу „Планинка“ из Куршумлије, на утврђивању потенцијала ширег подручја Ђаволје вароши и испуњења критеријума у складу са смерницама од стране UNESCO-а за процену вредности за чланство у Европску и Светску мрежу Геопаркова.

Презентација и промоција геонаслеђа:

- Иновирање изложбене поставке о геодиверзитету и геонаслеђу Србије, изложбени простор Завода за заштиту природе Србије.

Ревизија појединих листа Инвентара објеката геонаслеђа Србије (2005):

- Спелеолошки објекти;
- Објекти историјско-геолошког и стратиграфског наслеђа.

Пројектне теме из области геонаслеђа:

- **Водопади и слапови западне Србије – стање и могућности заштите.** Пројектном темом планирано је да се обухвати подручје од Подрињско-ваљевских планина на северу, до Прибојско-пријепољског краја на југу. Време реализације две и по године;
- **Дванаест (12) клисура Србије.** Пројектном темом планирана су комплексна и мултидисциплинарна истраживања 12 одабраних клисура које представљају заштићене и незаштићене најрепрезентативније клисуре са речним токовима. Време реализације пет година у пет фаза;
- **Налазиште терцијарних фосилних кичмењака у селу Риђаке** - представља у овом тренутку најпродуктивније налазиште кичмењака терцијарне старости на Балкану. Даља палеонтолошка ископавања и стручна анализа фосилних остатака допринела би развоју у проучавању терцијарне фауне на овим теренима. На тај начин, овај локлитет добио би значај и у светским размерама што би послужило као основ за будућу заштиту;
- **Налазиште фосилних сисара Стрелац, Бабушница** - налази се у усеку на тринаестом километру регионалног пута, Бабушница-Звонце. Поседује јединствену реликтну, за науку нову фауну сисара. Уколико се радује наставе без присуства стручњака као и услова заштите природе, ово јединствено налазиште може бити неповратно изгубљено.

Наставак раније покренутих пројектних тема:

- **СРП Увац.** Пројекат: Мултидисциплинарна спелеолошка и друга истраживања, III фаза (година). Три теренска изласка од по 5 дана у периоду јул – новембар + образовна радионица. Екстерно финансирање. III фаза у 2017. години није реализована.
- **СРП Кањон Јерме.** Пројекат: Мултидисциплинарна спелеолошка истраживања, II фаза (година). Три теренска изласка од по 5 дана у периоду август – новембар и евентуално образовна радионица. 2017. године реализована I фаза – Евидентирање спелеолошких објеката.
- **Хидролошка истраживања Дивљаковачког поља.** Истраживања токова и понора Дивљаковачког поља, „доњих нивоа“ Ресавске пећине. Један теренски излазак од 4 дана у периоду јануар – март.

2.4. УЧЕШЋЕ У ИЗРАДИ И РЕАЛИЗАЦИЈИ СТРАТЕШКИХ ДОКУМЕНАТА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Завод учествује у раду Министарства заштите животне средине у изради докумената која су започета претходних година, као што су:

- Активности у поступку придруживања Европској унији (Преговарачка група 27, Животна средина и климатске промене);
- Активности дефинисане Акционим планом Националне стратегије одрживог развоја.

Завод такође учествује у верификацији секторских стратегија развоја, мастер планова, законске и подзаконске регулативе, као и на континуираном остварењу циљева Конвенције о биолошкој разноврсности, Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта, Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња, Оквирне конвенције о заштити и одрживом развоју Карпата, Конвенције о мочварама које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица, Конвенције о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре итд.

Осим наведеног, сарадници Завода учествују у раду:

- Радне групе Министарства заштите животне средине за успостављање Геопаркова у Републици Србији;
- Радне групе – стратешка област за очување геодиверзитета;
- Радне групе Министарства рударства и енергетике за утврђивање и оверу резерви подземних вода на територији Републике Србије;
- Радне групе за заштиту природних ресурса Одбора за координацију инспекцијског надзора Координационе комисије Владе Републике Србије;
- Радна група Министарства заштите животне средине за израду Уредбе о оцени прихватљивости;
- Радне групе Завода за заштиту природе Србије за формирање контингената дивљих биљних, животињских врста и гљива за 2018. годину;
- Посебне радне групе Града Ниша из области која обрађује чиниоце животне средине – помоћ при изради Програма заштите животне средине Града Ниша са акционим планом 2017-2027. године;
- Међуресорне радне групе Министарства трговине, туризма и телекомуникација за реализацију пројекта успостављања и развоја ски центра Голија;
- Радне групе за израду Акционог плана за унапређење административних капацитета у области животне средине;
- Радне групе Министарства пољопривреде и заштите животне средине за израду Предлога правилника о трошковнику збрињавања одузетих примерака строго заштићених, заштићених и алохтоних дивљих врста;
- Радне групе Министарства пољопривреде и заштите животне средине за израду Предлога правилника о прекограничном промету и трговини дивљим врстама;
- Радне групе за израду Предлога правилника о граничним прелазима на којима се може обављати увоз, извоз, унос, износ и транзит строго заштићених и заштићених дивљих врста, њихових делова и деривата, као и услове у погледу њихове опремљености и оспособљености за обављање тих послова;

- Радне групе Министарства шумарства и водопривреде – Управе за шуме за измене и допуне Закона о ловству и дивљачи;
- Међусекторске радне групе Министарства рударства и енергетике задужену да прати реализацију пројекта израде Катастра малих хидроелектрана;
- Радне групе Министарства заштите животне средине за имплементацију Европске конвенције о пределу;
- Радне групе за израду Стратегије заштите природе;
- Радне групе поводом израде Стратегије борбе против климатских промена са Акционим планом;
- Радне групе SRG Working Group Reptiles and Amphibians, Европска Комисија, Брисел, ЕУ;
- Радне групе за стратегију развоја туризма града Ниша за 2018;
- Радне групе за израду измена и допуна Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне;
- Радног тима Министарства заштите животне средине за номинацију НП „Ђердап“ у Европску и Светску мрежу Геопаркова уз UNESCO подршку;
- Националног савета за климатске промене Владе Републике Србије;
- Савета Резервата биосфере „Голија – Студеница“, Министарства заштите животне средине;
- Стручног одбора Ловачке коморе Србије;
- Комисије Министарства заштите животне средине за спровођење поступка решавања по захтевима за накнаду штете проузроковане од стране строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња;
- Комисије Министарства заштите животне средине за спровођење Конкурса за издавање дозвола за сакупљање дивље флоре, фауне и гљива у комерцијалне сврхе у 2018. години;
- Комисије Завода за предлагање решавања поднетих захтева за израду техничке документације односно изградњу малих хидроелектрана (МХЕ);
- Комисије за заштиту геонаслеђа при Српском геолошком друштву;
- Европске асоцијације за конзервацију геолошког наслеђа (ProGEO);
- IUCN комисије за заштићена природна добра (IUCN WCPA World Commission on Protected Areas);
- Преговарачке групе за Поглавље 27 (у оквиру њега Environmental Approximation Strategy-EAS2; ENVAP3) у радним групама, које се тичу Директиви о стаништима, Директиви о птицама, Оквирној директиви о водама, Директиви о заштити подземних вода од загађења и погоршања квалитета, Директиви о стандардима квалитета животне средине у области политике вода и Нитратној директиви.

2.5. САРАДЊА СА СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У ЗЕМЉИ

Међу институцијама са којима је планиран наставак и унапређење сарадње налазе се: Републички геодетски завод, Биолошки факултет, Шумарски факултет, Географски факултет, Рударско-геолошки факултет, Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ и Институт за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду, Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ, Институт за лековито биље „Јосиф Панчић“, Природњачки музеј у Београду, Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду, Природно-математички факултет Универзитета у Нишу, Природно-математички факултет Универзитета у Крагујевцу, Природно-математички факултет из Приштине са привременим седиштем у Косовској Митровици, Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ – Београд и друге институције.

Сарадња са научним и стручним институцијама огледа се и у учешћу и организацији научних и стручних скупова, семинара, панел дискусија, округлих столова и конференција у циљу представљања резултата рада Завода на заштити природе и размене искустава са ширим кругом научне и стручне јавности.

2.6. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Планиран је наставак и даљи развој сарадње са релевантним организацијама у области заштите природе и стручним институцијама у региону и шире, као и реализација и учествовање у међународним пројектима.

СВЕТСКА УНИЈА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN):

- унапређење међународне сарадње и усклађивање са стратегијом и најновијим европским програмом IUCN,
- одржавање редовне активности мреже чланова,
- развој потенцијалних пројеката,
- сарадња путем чланства у Светској комисији за заштићена подручја (WCPA),
- активности у оквиру експертске групе за прекограничну сарадњу (Transboundary Conservation Specialist Group),
- даље учешће и рад у оквиру Пројекта „Ка јачању планирања у заштити природе у југоисточној Европи“ (Toward Strengthened Conservation Planning in SEE),
- сарадња на припреми и промоцији националних црвених листа.

СВЕТСКИ ФОНД ЗА ПРИРОДУ (WWF):

- наставак сарадње,
- учешће на стручним састанцима, семинарима и радионицама.

CITES:

- наставак сарадње, учешће на састанцима, семинарима и радионицама.

UNDP:

- наставак сарадње, учешће на састанцима, семинарима и радионицама.

ЕУРОПАРК ФЕДЕРАЦИЈА (EUROPARC FEDERATION):

- континуирана комуникација са координаторима из седишта EUROPARC Федерације,
- учешће на стручним састанцима, семинарима, курсевима и радионицама код нас и у иностранству.

ЕВРОПСКА АСОЦИЈАЦИЈА ЗА КОНЗЕРВАЦИЈУ ГЕОЛОШКОГ НАСЛЕЂА (PROGEO):

- активности на очувању и промоцији геолошког наслеђа,
- учешће сарадника на тематским скуповима о геодиверзитету или геонаслеђу,
- присуство представника Србије на Симпозијуму PROGEO.

ENCA (European Network of Nature Conservation Agencies):

- наставак сарадње са европском мрежом организација за заштиту природе,
- учешће на скуповима планираним за 2018. годину.

РАМСАРСКА КОНВЕНЦИЈА:

- биомониторинг постојећег стања одабраних влажних подручја у Србији ради анализе и одабира нових рамсарских подручја за номинацију,
- промоција влажних станишта и неопходности њиховог очувања кроз семинаре и радионице,
- коорганизација Дана влажних станишта 2. фебруара.

ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА О ПРЕДЕЛУ (EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION):

- наставак примене Европске конвенције о пределу,
- учешће на стручним састанцима, семинарима и радионицама.

УНЕСКО СВЕТСКА МРЕЖА ГЕОПАРКОВА (UNESCO GLOBAL GEOPARKS NETWORK):

- идентификација подручја која испуњавају услове за прикључење Европској мрежи геопаркова.

„Отворен регионални фонд за југоисточну Европу“

Координисан од стране ГИЗ-а у оквиру два подпројекта, где се очекује учествовање Завода на више нивоа сарадње.

- „Отворен регионални фонд за југоисточну Европу - Биолошка разноврсност (BIMR)“;
- “Отворен регионални фонд за југоисточну Европу – Екосистемске услуге (ORF)“.

ЕНВАП 3

Наставља се учешће Завода у припреми преговарачких позиција у оквиру *Преговарачке групе 27 – животна средина и климатске промене* по одређеним директивама.

PROWILDLIFE

Сарадња са организацијом из Немачке одвија се у области спречавања илегалне трговине животињама на територији Европе. За наредну годину као приоритет биће разматран проблем трговине дивљим врстама птица из земаља у развоју преко Србије ка ЕУ.

GREENBELT

Наставак и јачање прекограничне сарадње у оквиру пројекта Европски зелени појас (European Green Belt), у циљу унапређења иницијативе, успостављања Европског зеленог појаса као еколошке мреже и природне баштине, извора дугорочног финансирања и лобирања за фондове, ефикасног координисања, побољшања комуникације и подизања нивоа јавне свести.

ПРЕДЛОГ САРАДЊЕ СА ИНСТИТУЦИЈАМА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ УЈЕДИЊЕНИХ АРАПСКИХ ЕМИРАТА – АБУ ДАБИ

Потенцијална сарадња са сродним институцијама у области заштите природе и заштите животне средине у УАЕ. Очекује се посета делегације Агенције за заштиту животне средине из Абу Дабија почетком године, посредством наше амбасаде у УАЕ.

2.6.1. НОМИНАЦИЈА МЕЂУНАРОДНО ЗНАЧАЈНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

УНЕСКО (UNESCO):

- Промоција УНЕСКО програма „Човек и Биосфера МАВ“ (Man and Biosphere) и концепта резервата биосфере и активно учешће у раду Поткомитета за МАВ и климатске промене;
- Развој сарадње са Републичким заводом за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске у циљу успостављања прекограничног резервата биосфере „Тара - Дрина“;
- Унапређење концепта и режима заштите Резервата биосфере „Голија-Студеница“, кроз примере добре праксе путем обука за управљаче/сараднике Завода;
- Сарадња са Министарством заштите животне средине, НП „Ђердап“, локалним самоуправама Голубац, Мајданпек, Кладово и Неготин и другим управљачима на успостављању Геопарка Ђердап и упис на листу УНЕСКО Светске мреже геопаркова.

2.6.2. РЕГИОНАЛНО ПОВЕЗИВАЊЕ СА СТРУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

Повезивање се првенствено односи на заводе за заштиту природе и потписивање Меморандума о разумевању са институцијама у региону југоисточне Европе које су активне у заштити природе. То се, пре свега, односи на институције за заштиту природе из Републике Српске, Хрватске и Словеније.

2.7. ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ

2.7.1. ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Активности којима се информише јавност и презентује рад Завода и промовише заштита природне баштине у 2018 години релизоваће се у складу са стручним радом на спровођењу заштите подручја и био- и геодиверзитета. Промотивне манифестације биће усмерене на добијање подршке јавности за активности које се предузимају у заштити природе и укључивања што већег броја младих, као и обезбеђивање подршке локалних заједница за акције унапређења природне баштине.

Развој еколошке мреже и припреме за укључивање у мрежу NATURA 2000, биће и даље један од примарних задатака у овој делатности Завода.

Централни догађај у области промотивних догађаја у 2018. године биће везан за обележавање 70 година рада Завода за заштиту природе Србије и обележавање 20 година од оснивања Канцеларије у Нишу.

2.7.2. ПРОМОТИВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Завод ће самостално или заједно са другим организацијама и институцијама, реализовати низ манифестација и акција којима се промовишу вредности природне баштине Србије и неопходност очувања природних ресурса.

Обележавање еко-датума

Самостално или у сарадњи са другим организацијама и институцијама, Завод ће обележити најзначајније еколошке датуме: 2. фебруар - Дан влажних подручја, 21. март - Дан шума, 22. март - Дан вода, 11. април - Дан заштите природе, 22. април - Дан планете земље, 30. април - Дан Завода за заштиту природе Србије, 22. мај - Дан биодиверзитета, 24. мај - Европски дан паркова, 5. јун - Дан заштите животне средине, 29. јун - Дан Дунава и 4. октобар - Дан заштите животиња.

Обележвање 70 година рада Завода за заштиту природе Србије и институционалне заштите природне баштине у нашој земљи.

Све активности Завода везане за промотивне акције, промоције, презентације, изложбе и кампање биће везане за обележавање 70 година рада Завода. Централна прослова – Свечана академија биће одржана на дан оснивања институције – 30. априла 2018. године. Такође, овим поводом биће одржан и Научни симпозијум на тему „Перспективе заштите природе“.

Друге промотивне манифестације

Завод ће учествовати у сајамским, фестивалским и другим манифестацијама, а које Завод подржава са становишта процене њиховог доприноса промоцији заштите

природе, као што су „Greenfest“, „Супернатурал фестивал“, „Нишвил“, „Ноћ музеја“, „Сајам науке“ и други.

Учешће Завода на сајамским манифестацијама где се промовише делатност заштите природе, иако оне привлаче веома разноврстан круг посетилаца и стручне јавности, биће размотрено са становишта процене финансијских могућности и импликација у контексту рационалног и одговорног учешћа на њима:

- Промоције црвених књига и монографија Завода, промоција природњачких филмова који се развијају у оквиру ширих акција у заштити природе међународног карактера и др.,
- Организација годишњег скупа запослених у националним парковима и институцијама за заштиту природе „Парковијада 2018“,
- Организација другог фестивала спотова о природи “Green movie”,
- И у току 2018. године наставиће се успешна сарадња са Викимедија Србије у реализацији годишњег фотоконкурса о заштићеним подручјима Србије под називом „Вики воли земљу“.

Промоција природних добара

Укључивање јавности је саставни део поступка у припреми предлога заштите природних добара. У том смислу, сходно својим надлежностима, Завод ће обавештавати и остварити комуникацију и сарадњу са заинтересованом јавношћу у оквиру поступка израде студије заштите, као и у оквиру јавних расправа о предлогу акта о заштити, односно представљати заштићена подручја, као и резултате пројеката који се воде на заштити биодиверзитета, геодиверзитета и предеоног диверзитета.

У циљу промоције заштићеног подручја као Резерват биосфере (UNESCO, MAB) у сарадњи са општинама, Канцеларијама за младе и управљачем биће реализован квиз о Парку природе „Голија“ за ученике из општина и Камп у природи у ПП „Голија“.

Медији

Завод ће у наредном једногодишњем периоду информисати јавност о свом раду, активностима и резултатима у области заштите природе, сходно својој законској обавези, али и у циљу развијања јавне свести о потреби и смислу заштите националне природне баштине и њеном афирмисању. У вези са тим, биће развијена сарадња за различитим медијима националног, регионалног и локалног карактера, односно даље ће се развијати мрежа медија са којима Завод сарађује. Информисање јавности ће се одвијати путем непосредног контакта са новинарима, и извештавањем медија писменим путем - саопштењима, писаним изјавама, разним обавештењима, учешћем у емисијама и сл.

Интернет

Интернет презентација Завода биће садржајно развијана, сходно потребама корисника, и сложености и значаја информација које се пласирају. Рад на интернет презентацији биће усмерен на прераду одређених рубрика, нове садржаје, и развијање комуникације у оквиру друштвених мрежа.

2.8. ОБРАЗОВНО- ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Образовно-издавачка делатност Завода у 2018. години биће у функцији развијања компетенција за заштиту природе, развој еколошке мреже и мреже Natura 2000, учешће јавности у заштити и одрживом развоју и управљању заштићеним подручјима.

Образовно-издавачком делатношћу биће обухваћене циљне групе заинтересоване за учешће у развоју природних добара: управљачи заштићеним подручјима, доносиоци одлука у локалним самоуправама, стручњаци, становништво локалних заједница у заштићеним подручјима, организације цивилног сектора, привредни сектор, туристичке организације, наставници, ученици, студенти, медији и др.

2.8.1. ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ

Образовни програми биће реализовани у сарадњи са релевантним институцијама и организацијама и у организационим формама које одговарају садржају и учесницима програма: обуке, семинари, радионице, презентације, предавања, трибине, округли столови, студијске посете, појединачна предавања и презентације и др.

Програми за управљаче заштићених подручја и стручну јавност

Стручна подршка управљачима у области спровођења мера заштите и управљања стаништима и врстама, програма промоције и интерпретације заштићеног подручја.

Програми за представнике општина и локално становништво

У складу са процедуром проглашења заштићених подручја, Завод ће о поступку израде студије заштите едуковати локално становништво, власнике и кориснике подручја кроз тематске скупове и програме за представнике локалне самоуправе и становништво у општинама у којима се налазе заштићена подручја и реализовати програме едукације за активно учешће јавности у управљању заштићеним подручјима.

Програми намењени сектору туризма

Образовни програми везани за теме као што су заштићена подручја као туристичке дестинације, ће се реализовати у сарадњи са другим заинтересованим институцијама и организацијама.

Програми за наставнике, предшколце, ученике и студенте

У оквиру сарадње са школским установама планирају се три програма која би представљала допуну школског курикулума и перманентног усавршавања наставног особља:

- ***Програми за наставнике***

Семинари и предавања за стручно усавршавање наставника у области едукације за заштиту животне средине и природе.

Програми за децу предшколског узраста

Реализација еко образовних играоница за децу предшколског узраста: „Еко скакалица“, „Пронађи моје станиште“, Игра меморије и слагалица са сликама заштићених врста, Обилазак сталне изложбене поставке Завода „Заштита природе у Србији“.

▪ *Програми за ученике*

Наставак редовних програма за ученике, као што су обилазак изложбене поставке Завода, еколошке радионице у школи и природи, еко квиз и подршка у раду научно-образовних кампова.

Програми за студенте

Обухватају тематска предавања, презентације, радионице, трибине, еко форуме, као и учешће стручних сарадника Завода у еко камповима и студијским посетама заштићеним подручјима које организују факултети.

Сарадња са научним и стручним институцијама

Учешће и организација научних и стручних скупова, семинара, панел дискусија, округлих столова и конференција у циљу представљања резултата рада Завода на заштити природе и размене искустава са ширим кругом научне и стручне јавности.

Организација Стручног симпозијума о перспективама заштите природе

Поводом обележавања 70 година рада и институционалне заштите природе у Србији, Завод ће организовати Научни симпозијум о перспективама заштите природе у Србији, са међународним учешћем.

Програми обуке за правилно сакупљање врста под контролом промета

Обука лица која се у комерцијалне сврхе баве сакупљањем дивљих врста о правилном сакупљању и поштовању прописа и Уредбе о промету дивљих биљних и животињских врста.

Програми за НВО и удружења

Организација и учешће у тематским скуповима у циљу партнерског деловања у реализацији акција заштите природе државних институција и невладиног сектора.

Интерни програми професионалног усавршавања запослених

Перманентно усавршавање кадрова кроз различите облике образовања (курсеви, семинари, обуке, студијске посете,...), праћење и учешће у раду стручних скупова и конференција. Реализација интерног програма усавршавања у јавним презентацијама и наступима.

2.8.2. ИЗДАВАШТВО

Реализација научно-стручних и образовних издања и стручно-популарног материјала у складу са активностима стручних послова заштите природе, едукације и промоције.

Реализација научно-стручних и образовних издања и стручно-популарног материјала у складу са активностима стручних послова заштите природе, едукације и промоције.

Нова издања за штампу (часописи, монографије, постери, лифлети и сл.):

- Стручни часопис „Заштита природе“ (број 68, две свеске);
- Црвена књига ортоптероидних инсеката Србије (штампа);
- Црвена књига птица Србије (штампа);
- Монографија „Парк природе Мокра гора“ (штампа)
- Водич за инвазивне врсте (дизајн и прелом);
- Приручник за гајење лековитог, ароматичног и зачинског биља (припрема за штампу);
- Публикација „Херпетофауна Хиландара“ (штампа);
- Публикација „Туристичке пећине Србије“ (текст у припреми);
- Публикација „Птице Пирота – Компензациони базен“ (рецензија, прелом, штампа);
- Монографија „Споменици природе Србије“, геолошког карактера (писање);
- Приручник о строго заштићеним и заштићеним дрвенастим врстама у Србији (припрема текста и материјала);
- Монографија Парк природе и Резерват биосфере „Голија“ (двојезична монографија, писање текстова);
- Постер: Хидролошко наслеђе Србије (наставак „едиције“ постера геонаслеђа – до сада су објављени постери геолошког и геоморфолошког наслеђа);
- Постер: Ноћни лептири Србије (припрема);
- Лифлет: Лична карта Завода (штампа);
- Лифлет: Угрожене биљне врсте;
- Едукативна игра на тему заштите природе;
- Каталог издања Завода;
- Књига о совама Старе планине (припрема);
- Лифлет и инфо табле о медведу у Парку природе „Голија“;
- Промотивни материјали (3Д магнети, мајице, качкети, оловке, шоље и сл.);
- Новогодишњи пакет (свеска, роковник, честитка, блок, стони календар, зидни календар);
- Други пратећи материјал за годишње манифестације и посебно за потребе обележавања 70 година рада Завода;
- Постер: Рибарска подручја Републике Србије (припрема и штампа).

Репринти:

- Постер „Рибе Србије“;
- Постер „Корњаче Србије“;
- Постер „Дрвеће Србије“;
- Публикација: „Биљне врсте од међународног значаја“;
- Монографија „Заштићена подручја Србије“ (треће иновирано и измењено издање);
- Карта заштићених подручја Србије;
- Материјали за кореспонденцију: меморандум, коверте свих величина, фасцикла Завода итд.

Обим реализације планираних послова издаваштва који подразумевају низ припремних активности (правна регулатива Завода, израда текстова и пропратног материјала), зависиће од материјалних могућности и ангажованости стручњака Завода на другим пословима и расположивих финансијских средстава.

2.8.3. ПОСЛОВИ ПРЕВОЂЕЊА И ИНКОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ

Преводјење на енглески језик стручних текстова за потребе издавања стручног часописа „Заштита природе“, стручних и популарних текстова за интернет презентацију и публикације Завода (монографије, постери и др.).

Учешће у кореспонденцији у вези припремања, извођења и извештавања у делатностима везаним за међународне иницијативе и пројекте.

2.8.4. ИЗЛОЖБЕНА ПОСТАВКА

Иновирање сталне изложбене поставке са елементима који ће допринети интерактивности и анимацији посетилаца и реализација тематских изложбених поставки колико расположива финансијска средства буду дозвољавала.



3. ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ

3.1. Информациони систем

3.2. Правни, кадровски и општи послови

3.3. Финансијски послови

3.1. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Планиран је наставак одржавања информационог система Завода, као и увођење нових модула и подпрограма према потребама рада Завода и запослених. У првом плану је прилагођавање урађених модула информационог система потребама запослених и обука корисника у Београду и Нишу, као и праћење рада у апликацијама информационог система.

Планирано је и редовно одржавање свих рачунара и сервера на обе локације, набавка новог пројектора за велику салу, неопходне рачунарске опреме (штампачи, скенери, преносни хард дискови, УСБ дискови, тастатуре, мишеви и слично). Такође, планирана је замена мрежних каблова у канцеларији у Нишу, а због могућих оштећења на њима услед поплаве.

Предвиђено је повећање брзине протока између локација Београд-Ниш због потреба централизације информационог система и брже размене података, као и брже репликације база на обе локације. Такође, неопходно је повећање брзине интернет приступа централне локације Завода у Београду, а ради размене података за потребе пројекта NATURA 2000.

Модули којима се предвиђа побољшање рада информационог система су:

- Наставак централизације модула информационог система, израда модула Шумске основе (овај модул је био планиран да се изради током 2016. године али је уместо њега израђен модул Послови) и наставак рада на модулима за ажурирање и размену података са другим институцијама и спољним сарадницима (прилагођавање и имплементација података добијених од Републичког геодетског завода као и података које треба да се добију од других институција за потребе развијања еколошких мрежа и NATURA 2000);
- Модул за бржу репликацију база података између локација Завода (Београд- Ниш) и репликацију базе NATURA 2000 између локација Завода (Београд- Ниш);
- Израда интерног форума - интранет апликације (интерна веб страница) за потребе запослених у Заводу на обе локације; израда дела интернет презентације Завода за представљање GIS података заштићених добара која би била у вези са базама података информационог система.

Остале планиране активности:

- Наставак векторизације и дигитализације зона заштите заштићених природних добара, старих студија и елабората;

- Активна и пасивна заштита документације Завода, као и редовно прављење резервних копија база података („backup“ база података);
- Преправка и дорада програма и табела у књиговодству, а по изменама законских аката;
- Обука запослених за коришћење модула;
- Повећање свести запослених о безбедном коришћењу рачунара, локалне рачунарске мреже и интернета.

Планирано је повећање обима посла у вези са GIS-ом, односно даље усклађивање и одржавање заводске инфраструктуре просторних података у смислу испуњавања обавеза и извештавања у складу са EU INSPIRE Директивом и NIGP (Националном инфраструктуром геопросторних података). Завод има обавезу да одржава следеће просторне слојеве: заштићена подручја, еколошка мрежа, распрострањеност врста и станишних типова. Такође, планирано је активно учествовање у новим ИПА пројектима Европске уније за 2018. годину и прилагођавање података добијених кроз те пројекте информационом систему Завода.

3.2. ПРАВНИ, ОПШТИ И КАДРОВСКИ ПОСЛОВИ

У складу са Законом о заштити природе, другим прописима и општим актима Завода, а имајући у виду овлашћења Завода као стручне организације за заштиту природе, правни послови односе се на:

- Консултације и стручну сарадњу са надлежним министарством и органима локалне самоуправе при изради предлога аката о заштити подручја, а у одређеним случајевима и сама израда предлога аката о заштити подручја;
- Израду предлога аката о престанку заштите подручја;
- Израду предлога за претходну заштиту подручја;
- Пружању стручне помоћи управљачима заштићених подручја, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе и природних добара;
- Учествовање у спровођењу ратификованих међународних уговора у вези заштите природе и животне средине;
- Разматрање предлога и израду мишљења (заједно са руководством Завода и стручним сарадницима) у вези нових законских, подзаконских или стратешких правних аката и докумената, која директно или индиректно регулишу и уређују област заштите природе и животне средине, као и других области (привреда, саобраћај, туризам, пољопривреда, шумарство, водoprивреда, енергетика, рударство, планирање и изградња, ловство, рибарство и др.);
- Учествовање у изради решења о условима заштите природе, закључака и разних мишљења, као и у жалбеном поступку, у складу са Законом о заштити природе, Законом о општем управном поступку и другим позитивним прописима;
- Тумачење Закона о заштити природе и других прописа и општих аката;

- Израду уговора и преглед уговора достављених од друге стране, о пословној сарадњи Завода са другим државним органима и установама, научним, стручним или невладиним организацијама у земљи и иностранству, као и уговора о ауторском, волонтерском и другом ангажовању спољних сарадника Завода;
- Учествовање у радним групама за израду законских, стратешких и подзаконских прописа из области заштите природе.

Правни послови, кадровски и општи послови за 2018. годину, такође се односе и на:

- Доношење и измене постојећих општих аката Завода које доносе директор или Управни одбор Завода (Правилника о раду, Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и у складу са тим - измена (анекси) уговора о раду, измена и допуна Акта о процени ризика, измена Правилника о набавкама у случају најављене измене Закона о јавним набавкама, могућа измена Листе категорија регистратурског материјала са роковима чувања и друге опште акте за којима се укаже потреба);
- Припрему материјала и организација седница управног и надзорног одбора, као и израда записника са ових седница;
- Заступање Завода у судским поступцима поводом тужби бивших запослених;
- Спровођење поступака јавних набавки и одређених набавки на које се не примењује закон о јавним набавкама, као и други послови из ове области (израда плана набавки, вођење евиденција о јавним набавкама, достављање извештаја и других докумената надлежним органима...);
- Предузимање свих потребних активности у вези евентуалне оптимизације јавног сектора и рационализације, у складу са Одлуком о максималном броју запослених у систему државних органа, систему јавних служби, систему АПВ и систему локалне самоуправе;
- Рад на укњижби објекта седишта Завода у Новом Београду, а по добијању употребне дозволе;
- Друге послове (кадровски послови, послови безбедности и здравља на раду, уношење података и вођење више евиденција о запосленима Завода, уношење законских и подзаконских прописа у Информациони систем Завода, канцеларијско и архивско пословање, потраживање накнаде штете по основу осигурања, општи послови...).

3.3. ФИНАНСИЈСКИ ПОСЛОВИ

- За 2018. годину донет је Финансијски план пословања ЗЗПС и у наредном периоду на дневном нивоу ће се пратити извршење одобрених апропријација по изворима финансирања;
- Законом о привременом уређивању основица за исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава који је ступио на снагу у октобру месецу 2014. године је примењен код доношења Финансијског плана за 2018. годину, а самим тим ће се и спроводити код реализације;
-

- Законом о изменама и допунама Закона о буџетском ситему („Службени гласник РС“, бр. 62/2013), прописана је обавеза доставе података Државној управи и локалној самоуправи о запосленима, изабраним, постављеним и ангажованим лицима, на основу којих се формира Регистар запослених где се ажурирање података врши у року од седам дана по истеку месеца за сваки претходни месец;
- С обзиром да се прешло на нови концепт подношења појединачне пореске пријаве за порез по одбитку (концепт обједињене наплате) који се врши искључиво у електронском облику, те сходно томе и све пријаве се достављају електронским путем.

Сходно Правилнику о финансијском извештавању, подносе се финансијски извештаји и то на следећим обрасцима:

- 1) Биланс стања;
- 2) Биланс прихода и расхода;
- 3) Извештај о капиталним издацима и примањима;
- 4) Извештај о новчаним токовима;
- 5) Извештај о извршењу буџета.

Континуирана сарадња са Министарством заштите животне средине, по питању утврђивања приоритета области финасирања за буџетску и наредне две фискалне године, а све у циљу ефикасног управљања јавним финансијама и рационалне потрошње јавних средстава.

Председник Управног одбора

Снежана Ристић

СТРАТЕГИЈЕ, ЗАКОНИ И ПОДЗАКОНСКИ АКТИ

Послови из делокруга рада, обавезују Завод на примену свеобухватне законске регулативе које се он доследно придржава. Наводи се само део исте, како следи:

Стратегије, закони и подзаконски акти

Одлука о утврђивању Националног програма заштите животне средине („Службени гласник РС“, бр. 12/2010);

Национална стратегија за укључивање Републике Србије у механизам чистог развоја Кјото протокола за секторе управљања отпадом, пољопривреде и шумарства („Службени гласник РС“, бр. 8/2010);

Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС“, бр. 57/2008);

Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, бр. 13/2011);

Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, бр. 33/2012);

Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију („Службени гласник РС“, бр. 80/2011);

Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 59/2006);

Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010-исправка и 14/2016);

Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009 - чл. 102. Закона - 36/2009-115. - чл. 33. Закона - 72/2009-164 - Одлука УС РС IУз број 198/2009 - 43/2011-88 и 14/2016);

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 88/2010);

Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009);

Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, („Службени гласник РС“, бр. 114/2008);

Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 69/2005);

Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 69/2005);

Правилник о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 69/2005);

Правилник о условима и критеријумима за израду анализе утицаја објеката и радова на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 49/2001);

Уредба о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 109/2009 и 8/2010);

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/2015);

Закон о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/2009 и 93/2012);

Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, бр. 36/2009);

Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/2009; 88/2010 (чл. 23-25) и 14/2016);

Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/2009 и 88/2010 (чл. 13-14));

Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/2009 и 10/2013);

Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012 и 101/2016);

Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012 и 89/2015);

Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 41/2009 и 112/2015);

Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, бр. 88/2010);

Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-исправка, 64/2010-одлука Уставног суда, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука Уставног суда, 50/2013-одлука Уставног суда, 98/2013-одлука Уставног суда, 132/2014 и 145/2014);

Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 99/2011-др.закон, 93/2012 и 84/2015);

Закон о бањама („Службени гласник РС“, бр. 80/1992);

Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016);

Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, бр. 35/2010);

Правилник о прекограничном промету и трговини заштићеним врстама („Службени гласник РС“, бр. 99/2009 и 6/2014);

Правилник о условима које морају испуњавати прихватилишта за збрињавање заштићених дивљих животиња („Службени гласник РС“, бр. 15/2012);

Правилник о условима које треба да испуњава зоолошки врт, односно мини зоолошки врт и елементима за одређивање мини зоолошког врта („Службени гласник РС“, бр. 75/2010);

Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“, бр. 31/2005, 45/2005, 22/2007, 38/2008, 9/2010 и 69/2011);

Правилник о условима под којима се фосили, минерали и кристали могу дати правном лицу на заштиту и чување („Службени гласник РС“, бр. 79/2010);

Правилник о програму мониторинга ради праћења стања рибљег фонда у риболовним водама („Службени гласник РС“, бр. 71/2010);

Закон о националним парковима („Службени гласник РС“, бр. 84/2015);

Уредба о распореду и коришћењу средстава за субвенционисање заштићених природних добара од националног интереса у 2016. години („Службени гласник РС“, бр. 16/2016 и 19/2016);

Правилник о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 81/2010);

Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Службени гласник РС“, бр. 97/2015);

Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/1996);

Правилник о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Службени гласник РС“, бр. 85/2009);

Правилник о садржини и начину вођења стручног надзора („Службени гласник РС“, бр. 7/2010 и 22/2015);

Правилник о компензацијским мерама („Службени гласник РС“, бр. 20/2010);

Правилник о обрасцу службене легитимације чувара заштићеног подручја („Службени гласник РС“, бр. 117/2014 и 97/2015);

Правилник о изгледу знака заштите природе, поступку и условима за његово коришћење („Службени гласник РС“, бр. 87/2013);

Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010);

Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, бр. 31/2012);

Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, бр. 128/2014);

Наредба о мерама за очување и заштиту рибљег фонда („Службени гласник РС“, бр. 56/2015);

Правилник о начину одређивања и висини накнаде штете нанете рибљем фонду („Службени гласник РС“, бр. 3/2016);

Правилник о начину, алатима и средствима којима се обавља привредни риболов, као и о начину, алатима, опреми и средствима којима се обавља рекреативни риболов („Службени гласник РС“, бр. 42/2016);

Правилник о начину обележавања рибарског подручја („Службени гласник РС“, бр. 16/2016);

Правилник о форми, садржају и обиму финалног извештаја о коришћењу рибарског подручја („Службени гласник РС“, бр. 70/2010);

Решење о установљавању рибарског подручја („Службени гласник РС“, бр. 90/2015);

Правилник о условима држања, начину обележавања и евидентирању дивљих животиња у заточеништву („Службени гласник РС“, бр. 86/2010);

Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност („Службени гласник РС“, бр. 112/2009);

Правилник о Националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, бр. 37/2011).

Ратификовани међународни уговори чије одредбе се односе на уређивање области заштите природе

Закон о ратификацији Међународне конвенције за заштиту птица („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/1973);

Уредба о ратификацији Конвенције о заштити од опасности тровања бензолом („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 16/1976);

Закон о ратификацији Конвенције о спречавању и контроли професионалних ризика проузрокованих канцерогеним супстанцама и агенсима („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 3/1977);

Уредба о ратификацији Конвенције о мочварима које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 9/1977);

Уредба о ратификацији ревидираног текста међународне конвенције о заштити биља („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 1/1985);

Закон о проглашењу Закона о ратификацији Конвенције о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори, бр. 11/1986);

Закон о ратификацији Протокола уз Конвенцију о прекограничном загађивању ваздуха на велике даљине из 1979. године о дугорочном финансирању Програма сарадње за праћење и процену прекограничног преноса загађујућих материја у ваздуху на велике даљине у Европи (ЕМЕП) („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 2/1987);

Закон о потврђивању Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе, са анексима („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 2/1997);

Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 11/2001);

Закон о потврђивању Конвенције о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 11/2001);

Закон о потврђивању Конвенције о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав („Службени лист СРЈ- Међународни уговори“, бр. 2/2003);

Закон о ратификацији Монреалског протокола о супстанцијама које оштећују озонски омотач („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори", бр. 16/1990 и Закон о ратификацији Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач „Службени лист Србије и Црне Горе - Међународни уговори“, бр. 24/2004);

Закон о потврђивању Оквирне конвенције о заштити и одрживом развоју Карпата („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције Уједињених нација о борби против дезертификације у земљама са тешком сушом и/или дезертификацијом, посебно у Африци („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Кјото Протокола уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 88/2007 и 38/2009);

Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о ратификацији Бечке конвенције о заштити озонског омотача, са прилозима I и II („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 1/1990);

Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 38/2009);

Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС – Међународни уговори“, бр. 4/2011).